

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชนชนมแปลง จังหวัดจันทบุรี

The Guidelines for Promoting Tourism Components of Khanom Plaek Community, Chanthaburi Province

1. เพชรภรณ์ จันโหวาส (Phetcharapohn Jantowas), ศบ. (B.A.)
2. สุพาณี พ่วงก้อน (Suphanee Phuangkon), ศบ. (B.A.)
3. อมรรัตน์ กลิ่นสุมาลี (Amornrat Klinsumalee), ศบ. (B.A.)
4. อธิป จันทรสุริย์ (Athip Jansuri), ปร.ด. (Ph.D.)*
5. ขวัญฉัตร ขนอนคราม (Khwannabhat Khanonkram), ศศ.ม (M.A.)

วันที่ส่งบทความ : 15 ก.พ. 2566 วันที่แก้ไขบทความ : 28 เม.ย. 2566 วันที่ตอบรับตีพิมพ์ : 28 เม.ย. 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว 2) เสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชนชนมแปลง จังหวัดจันทบุรี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการร้านค้า และชุมชน จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ ชุมชนชนมแปลง เป็นชุมชนชาวไทยที่มีภูมิปัญญาชาวบ้าน เอกลักษณ์ และมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ยังคงไว้ซึ่งความเก่าแก่และวัฒนธรรมเก่าๆ ที่น่าสนใจ มีความโดดเด่นทางด้านอาหารและขนมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ด้านความสะดวกในการเดินทาง นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาได้ทั้งรถยนต์ส่วนตัว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ชุมชนมีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับกับนักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางเข้ามา ได้แก่ ห้องน้ำ ที่จอดรถ ป้ายบอกทางสัญญาณโทรศัพท์ ห้องพักรีสตอร์รี่ มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ด้านที่พัก นักท่องเที่ยวสามารถเลือกจองที่พักได้ ทั้งแบบโรงแรม รีสอร์ท หรือแบบ โฮมสเตย์ ด้านกิจกรรมมีการปรับเปลี่ยนสถานที่สำหรับถ่ายรูปให้กับนักท่องเที่ยว

คำสำคัญ: แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว, องค์ประกอบการท่องเที่ยว, ชุมชนชนมแปลง

1, 2, 3, นักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

(Student, Liberal Arts in Tourism Management Kasem Bundit University)

1. E-mail: u640607401091@ms.kbu.ac.th, 2. E-mail: u640607401038@ms.kbu.ac.th,

3. E-mail: u640607401024@ms.kbu.ac.th

4. อาจารย์ สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

(Lecturer, Hospitality Industry and Tourism Management, Graduates School, Kasem Bundit University)

E-mail: athip.jan@kbu.ac.th

5 อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

(Lecturer, Liberal Arts in Tourism Management Kasem Bundit University)

E-mail: Khwannabhat.kha@kbu.ac.th

Abstract

The Guidelines for Promoting Tourism in the Khanom Plaek Community, Chanthaburi Province, Thailand

The objectives of this study were twofold: firstly, to examine the environmental conditions through a SWOT analysis of tourism components, and secondly, to propose guidelines for promoting tourism in the Khanom Plaek Community, located in Chanthaburi Province, Thailand. Qualitative research methodology was employed, utilizing interviews with key informants comprising government officials, entrepreneurs, merchants, and community members. The data were analyzed using a content-based analytical approach. The research findings revealed that the Khanom Plaek Community possesses several attractive features. It is a Thai community that embodies local wisdom, cultural identity, and a simple way of life. Additionally, the community has managed to preserve its fascinating old culture, particularly its distinctive cuisine and unique desserts. In terms of accessibility, tourists can reach the Khanom Plaek Community by private car or bus. The community has also established facilities to cater to the needs of visitors, including toilets, road signs, telephone signals, pet facilities, and local guides. Various accommodation options are available to tourists, ranging from hotels and resorts to homestays. The community has also expanded the number of picturesque locations for tourists to capture memorable photographs.

Keywords: The Guideline of Promoting Tourism, Tourism Components, Khanom Plaek Community

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นการประกอบกิจกรรมด้วยการนำปัจจัยการผลิตต่าง ๆ มาผลิตบริการอย่างใดอย่างหนึ่งด้านการท่องเที่ยว ที่ก่อให้เกิดความสะดวกสบาย ความพึงพอใจ และขายบริการด้านการท่องเที่ยวให้แก่ผู้เยี่ยมชม ทำให้ปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศไทย ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจต่อเนื่อง อาทิ โรงแรม และที่พัก ภัตตาคารร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง ซึ่งก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น (กฤษณะกันต์ เนตรเขม, 2560) ซึ่งก็ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลให้มียุทธศาสตร์พัฒนาให้ประเทศไทย เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพระดับโลกที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการจัดการขยะของเสีย เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม และชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบหลายประเทศจุดมุ่งหมายเดียวกัน รัฐบาลให้ความสำคัญกับชุมชนในการนำความรู้ และทรัพยากรในพื้นที่มาผลิตเป็นสินค้าและบริการ เพื่อเพิ่มศักยภาพของเศรษฐกิจให้สามารถสร้างรายได้กระจายรายได้สู่ชุมชน สนับสนุนสินค้าชุมชน และยกระดับวิถีชีวิตชุมชนให้มีความเข้มแข็ง โดยมุ่งเน้นคุณภาพพร้อมกับรักษาตลาดเดิม รวมทั้งนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยว

สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ สถานที่ท่องเที่ยวแหล่งชุมชน ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ในพื้นที่ เพื่อสร้างความหลากหลายของสินค้า และสร้างโอกาสการขยายฐานการผลิต และการตลาดในระดับภูมิภาค ไปจนถึงระดับสากล (ประยูรธ์ จันทร์โอชา, 2562)

จังหวัดจันทบุรี จังหวัดทางภาคตะวันออก ได้ขึ้นชื่อว่า “สี่แสนตะวันออก จันทบุรีได้ชื่อว่าเป็นเมืองพลอย เมืองผลไม้” เนื่องจากมีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายที่น่าสนใจ และมีชื่อเสียง อาทิ แหล่งชุมชนที่มีความเก่าแก่ดั้งเดิม สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่นักท่องเที่ยวสามารถชมความงดงามไม่ว่าจะเป็น ทะเล น้ำตก อ่าวหาด และได้ชมผลไม้ที่ขึ้นชื่อของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็น เงาะ มังคุด ทุเรียน เป็นต้น อีกทั้งยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาที่ผสมผสาน วิถีชีวิตดั้งเดิมของคนจังหวัดจันทบุรี จากสถิติในช่วงปี 2562-2563 พบว่าจังหวัดจันทบุรีมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนสูงขึ้น 1,502,389 คน (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดจันทบุรี, 2564) จันทบุรี เมืองท่องเที่ยวรองที่มีความเก่าแก่ วิถีชีวิตที่เรียบง่ายของชาวบ้าน การรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ที่งดงาม แหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้ที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ชุมชนขนมแปก ตั้งอยู่ ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง ชุมชนเก่าแก่อายุกว่า 200 ปี เดิมชาวบ้านประกอบอาชีพทำพลอยและประมงพื้นบ้าน แต่เมื่อการค้าขายพลอยเริ่มซบเซาชาวบ้านจึงคิดหารายได้เสริมโดยมีการรวมตัวเพื่อทำตลาดขึ้นนอกจากตลาดหนองบัวนี้จะกลับมาคึกคักอีกครั้งด้วยความร่วมมือของคนในชุมชน ที่นำฝีมือด้านการทำขนม และอาหารต่าง ๆ มานำเสนอให้กับนักท่องเที่ยว จนกลายเป็นชุมชนขนมแปก แหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดจันทบุรี ในขณะเดียวกันอาชีพดั้งเดิมของคนในชุมชน เช่น อาชีพประมงชายฝั่งที่กลับมาประกอบอาชีพอีกครั้ง อาหารทะเลสด เป็นอีกหนึ่งสินค้าที่นำมาจำหน่ายในตลาด รวมไปถึงผลไม้ตามฤดูกาลอีกด้วย จุดเด่นของที่ชุมชนขนมแปก คือ อาหารพื้นบ้านและขนมโบราณชื่อแปลก อาทิ ขนมติดคอ ขนมตะไล ขนมตะลุ่ม ขนมหัวล้าน น้ำเี่ยวัวว ฯลฯ สิ่งสำคัญก็คือยังคงใช้น้ำตาลอ้อยแท้ ๆ ในการทำขนมเช่นเดียวกับในอดีต ซึ่งในชุมชนนั้นมีแหล่งผลิตน้ำตาลอ้อย หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า โรงหีบอ้อย ซึ่งเป็นโรงหีบอ้อยที่เก่าแก่ และเป็นแหล่งน้ำตาลอ้อยที่อยู่กับชุมชนมาอย่างยาวนานและอีกหนึ่งสิ่งที่น่าสนใจของชุมชนขนมแปก คือ บ้านไม้โบราณเก่าแก่อายุกว่า 100 ปี ที่เดิมเป็นร้านขายของเก่าและได้รวบรวมข้าวของเครื่องใช้ในอดีต รวมไปถึงอุปกรณ์ในการทำขนมเอาไว้ ด้านกิจกรรมที่ได้รับความสนใจ คือ การล่องเรือชมธรรมชาติ และดูฝูงเหยี่ยวแดงที่บริเวณแม่น้ำจันทน์ ฝูงเหยี่ยวแดงนี้เป็นฝูงเหยี่ยวที่อาศัยอยู่ตามป่าชายเลน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถแวะมานั่งชมฝูงเหยี่ยวแดงได้ใกล้ชิด (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560)

ความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการส่งเสริมให้ชุมชนยังคงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ที่งดงาม จึงมีความสำคัญในการศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนขนมแปก จังหวัดจันทบุรี ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับชุมชนประกอบการวางแผน พัฒนาการท่องเที่ยวสอดคล้องตามวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย 2579 โดยการเติบโตบนพื้นฐานความเป็นไทยโดยเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีไทย เสริมสร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนถึงอัตลักษณ์ ความเป็นไทย และเสริมสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและการเป็นเจ้าบ้านที่ดีสำหรับประชาชนทุกระดับ (คณะกรรมการนโยบาย การท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2560)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนชนมแปลง จังหวัดจันทบุรี
- 2.2 เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนชนมแปลง จังหวัดจันทบุรี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 4 คน ผู้ประกอบการ จำนวน 3 คน และชาวบ้าน จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

3.2 เครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structures Interview) เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยแบบสัมภาษณ์มีประเด็นการสัมภาษณ์ตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวของ Dickman (1996) ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจ ความสะดวกในการเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่พัก และกิจกรรม

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล (In-depth interview) เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และชาวบ้านชุมชนชนมแปลง จังหวัดจันทบุรี โดยทำการลงพื้นที่สัมภาษณ์ที่ชุมชนชนมแปลง จังหวัดจันทบุรี ในช่วงเดือนตุลาคม ถึงเดือน พฤศจิกายน 2565 โดยแบ่งการสัมภาษณ์เดือนตุลาคมทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการและเดือนพฤศจิกายนทำการสัมภาษณ์ชาวบ้าน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการจำแนกประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางที่กำหนดไว้โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล และลงพื้นที่ เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนชนมแปลง จังหวัดจันทบุรี

4. ผลการวิจัย

4.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) ตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนชนมแปลง จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenities) ที่พัก (Accommodation) และกิจกรรม (Activities) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ประกอบด้วย จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) จากการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ ซึ่งได้ผลการวิจัย ดังนี้

4.1.1 สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)

ชุมชนขนมแปดริมคลองหนองบัว ที่อยู่ห่างจากตัวเมืองจันทบุรีประมาณ 10 กิโลเมตร ตั้งอยู่ ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ภายในชุมชนเป็นบ้านเรือนเก่าแก่ ที่ตั้งอยู่สองฝั่งของถนน สิ่งดึงดูดใจของชุมชนขนมแปดริม จังหวัดจันทบุรี คือวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของชาวบ้าน และความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนยังคงเดิม จึงถือว่าเป็นชุมชนที่เก่าแก่อีกที่หนึ่งของจังหวัดจันทบุรี ตั้งอยู่ริมคลอง ส่วนใหญ่อาชีพของชาวบ้านที่นี่จะเป็นอาชีพประมงเป็นหลัก ซึ่งสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาช้านาน จนกลายเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งยังเป็นชุมชนที่ค้าขายเก่าแก่แล้วขึ้นชื่อในเรื่องของอาหาร และขนมแปดริม ๆ ที่นารับประทาน สิ่งโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนขนมแปดริม อาทิ ทำเรือ บ้านไม้กวาด โรงเจ บ้านเลขที่ 38 โรงเส้นก๋วยเตี๋ยว หรือเอกลักษณ์ม้าหินบ้านหนองบัว เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันเสาร์-อาทิตย์ นักท่องเที่ยวจะมีโอกาสได้ลิ้มลองอาหารพื้นบ้านและขนมโบราณรสชาติแสนอร่อย ได้แก่ ขนมติดคอ ข้าวเหนียวเหลือง ขนมอี๋ น้ำเยี่ยววัว กุ้งแห้ง โรงน้ำอ้อย บ้านส้มตำท่าม่วง หรือโรงงานน้ำอ้อย เป็นต้น สามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<ol style="list-style-type: none"> 1) ลักษณะทางภูมิศาสตร์ เป็นพื้นที่ริมน้ำ และมีชุมชนอาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าว ทำให้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว 2) เป็นชุมชนชาวไทยที่มีภูมิปัญญาชาวบ้าน มีเอกลักษณ์วิถีชีวิตที่เรียบง่าย และยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันเก่าแก่ที่น่าสนใจ 3) มีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน 4) โดดเด่นในด้านอาหารพื้นบ้าน ขนมโบราณชื่อแปลกที่เป็นเอกลักษณ์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1) ขนมของชุมชนขนมแปดริมบางชนิด มีความดั้งเดิมมาตั้งแต่สมัยก่อน ทำให้วัตถุดิบหายากมากขึ้น และมีต้นทุนสูงขึ้น จึงทำให้อาจมีการลดปริมาณลง 2) ร้านในชุมชนยังไม่ได้มีการพัฒนามากพอ ทำให้เกิดความเสื่อมโทรม 3) ความเจริญทางวัตถุเพิ่มมากขึ้น เกิดความเลือนหายของความดั้งเดิมในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี จัดงานชุมชนขนมแปดริมคลองหนองบัวขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว “ท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋สไตล์ลึกลับ” โครงการอาหารถิ่นตะลุยกินทั่วไทย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) เนื่องจากลักษณะทางพื้นที่ของชุมชนอยู่ติดริมคลอง จึงทำให้เกิดน้ำท่วม และมลภาวะจากน้ำเน่าเสียบ่อยครั้ง จึงทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ 2) สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ในปัจจุบัน ทำให้นักท่องเที่ยวกังวล และหวาดกลัว จึงทำให้นักท่องเที่ยวลดน้อยลง

4.1.2 ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility)

การเดินทางจากกรุงเทพมหานคร มุ่งสู่ชุมชนชนมแปลง ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้โดยรถยนต์ส่วนตัวและรถโดยสารประจำทางในการเดินทางเข้าไปยัง จังหวัดจันทบุรี ได้ดังนี้

รถยนต์ เดินทางไปที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มุ่งหน้าเข้าสู่ชลบุรีจนถึงจังหวัดจันทบุรี จากตัวเมืองจันทบุรี ใช้ถนนหมายเลข 3348 มุ่งหน้าไปอำเภอแหลมสิงห์ เขตตำบลหนองบัว ระหว่างทางจะมีป้ายบอกไปชุมชนหนองบัว จากนั้นเลี้ยวขวาตรงไปจนเจอสามแยกตรงมูลนิธิแก้วบัว เพื่อน (แซ่เล่า) ให้เลี้ยวขวา แล้วตรงไปตามถนนหลักจะเจอจุดหมาย จอดรถได้ที่ข้างสนามกีฬาไทรตัน

รถโดยสารประจำทาง ขึ้นรถบขส.จากสถานีขนส่งผู้โดยสารประจำจังหวัดที่ต้องการเดินทางเพื่อไปยังสถานีขนส่งผู้โดยสารจันทบุรี ในอำเภอเมืองจันทบุรี จากนั้นสามารถเหมารถหรือเช่ารถเพื่อเข้าไปยังชุมชนชนมแปลง จังหวัดจันทบุรี จากตัวเมืองไปยังชุมชนเป็นระยะทาง 8.9 กิโลเมตร เป็นระยะเวลา 16 นาที สามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>1) วิธีการเดินทางไปยังจังหวัดจันทบุรีนั้นมีหลากหลายเส้นทาง สามารถเดินทางได้ตามความสะดวก</p> <p>2) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ใช้เวลาค่อนข้างมากจากกรุงเทพมหานคร แต่สามารถเดินทางได้สะดวก เพราะเป็นทางตรงตลอดการเดินทาง</p>	<p>1) เนื่องจากชุมชนชนมแปลงมีพื้นที่ริมคลอง ค่อนข้างแคบ ยานพาหนะในการเดินทางที่สามารถเข้าไปยังชุมชนได้ จึงมีแค่รถยนต์ รถส่วนตัว รถเหมาหรือรถเช่าเท่านั้น</p> <p>2) การเดินทางอาจส่งผลกระทบต่อแก่นักท่องเที่ยวบางส่วนที่ต้องการเดินทางไปที่ท่องเที่ยว อาจจะทำให้เกิดความกังวลใจในการท่องเที่ยว</p>
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเส้นทางคมนาคม อาจส่งผลให้มีการเข้าถึงชุมชนชนมแปลงได้มากขึ้น</p>	<p>1) เนื่องจากชุมชนชนมแปลงมีพื้นที่ค่อนข้างจำกัด และอยู่ติดริมคลอง ก่อให้เกิดปัญหาทางน้ำส่งผลกระทบต่อการพัฒนาโครงสร้างทางด้านเส้นทางคมนาคม</p> <p>2) ลักษณะโครงสร้าง ด้านสภาพถนนที่มีลักษณะแคบและค่อนข้างจำกัด จึงมีความเดินทางลำบาก</p>

4.1.3 สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Amenities)

ภายในชุมชนชนมแปลงนั้นได้มีสิ่งอำนวยความสะดวกหลายอย่าง เพื่อรองรับสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในชุมชน อาทิ ร้านอาหาร ร้านขนมหวานโบราณ สัญญาณโทรศัพท์ มีคฤหาสน์ที่ท้องถิ่น ป้ายบอกทาง ที่พักรถเล็ก (แอม) ที่จอดรถ ห้องสุขา ระบบกำจัดขยะ การคัดแยกขยะ และสถานที่ถ่ายภาพสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการถ่ายภาพ สามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)
ชุมชนมีการพัฒนาขึ้นในด้านการจำกัดพื้นที่ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว จากแต่ก่อนคนในชุมชนนั้นยังไม่ค่อยต้อนรับคนแปลกหน้า เมื่อนักท่องเที่ยวมาสอบถามจึงมักให้ไปถามกับประธานของชุมชน จนในปัจจุบันทุกคนในชุมชนสามารถต้อนรับ แนะนำ และพูดรายละเอียดกับนักท่องเที่ยวได้ แต่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนไว้ไม่ยอมให้เหล่านายทุนมาทำธุรกิจภายในชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> พบว่า สถานที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวยังไม่มีพื้นที่มากพอ สำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก นักท่องเที่ยวจึงหาที่สำหรับจอดรถค่อนข้างยาก ป้ายที่จอดรถและบอกทางนั้นยังไม่มากพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยว ชุมชนยังมีที่นั่งพักไม่มากพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่มาซื้อสินค้า และอาหารมารับประทาน และมีความต้องการนั่งเล่นนั่งพักจากการเดิน และมีความต้องการนั่งรับประทานอาหารที่ซื้อในชุมชนมารับประทานในพื้นที่ในชุมชน
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
หากมีการพัฒนาพื้นที่ขยายที่จอดรถเพิ่มอาจสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เพิ่มมากขึ้นและเพิ่มป้ายบอกทางให้กับนักท่องเที่ยวที่จะมายังสถานที่ท่องเที่ยว	พื้นที่ในชุมชนมีพื้นที่อยู่ริมคลองมีพื้นที่ค่อนข้างจำกัด หากต้องการจะสร้างหรือขยายพื้นที่ในการจอดรถเพื่อรองรับสำหรับนักท่องเที่ยว นั้น เป็นเรื่องค่อนข้างยาก

4.1.4 ที่พัก (Accommodation)

ชุมชนชนมแปลงนั้นตั้งอยู่ที่จังหวัดจันทบุรี ที่มีของขึ้นชื่อนอกจากขนมแปลกแล้ว อาชีพนอกจากประมงแล้วก็คือเกษตรกรรม มีสวนผลไม้มากมายในจังหวัดจันทบุรีซึ่งเป็นหนึ่งในอาชีพหลักของคนในชุมชนชนมแปลง ภายในชุมชนนั้นจะไม่มีที่พักให้นักท่องเที่ยวได้เข้าพัก แต่ภายนอกชุมชนไม่ไกลก็จะมีที่พักให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกจองที่พักรถเล็ก ทั้งแบบโรงแรม รีสอร์ท หรือแบบ โฮมสเตย์ ซึ่งบางที่จะไม่ไกลจากชุมชนมากนัก เช่น จันท เดอ บัว เป็นที่พักเล็ก ๆ มีอยู่ทั้งหมด 4 ห้อง เป็นที่พักที่อยู่ใกล้ชุมชนมากที่สุดเป็นลักษณะแบบโฮมสเตย์ขนาดเล็กติดสวนมังคุด ค่าเข้าพักหากเข้าพัก 4 คนจะตกคนละ 375 บาท 3 คนตกคนละ 400 บาท 2 คนตกคนละ 500 บาทรวมค่าอาหารเช้า มีจักรยานสามารถปั่นเที่ยวภายในชุมชนได้ มีลานจอดรถให้ฟรี เครื่องปรับอากาศและสัญญาณอินเทอร์เน็ต สามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)
ภายในชุมชนนั้นจะไม่มีที่พักให้นักท่องเที่ยวได้เข้าพัก แต่ภายนอกชุมชนไม่ไกลมีที่พักให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกจองที่ก็ได้ ทั้งแบบโรงแรม รีสอร์ท หรือแบบโฮมสเตย์	นักท่องเที่ยวนั้นไม่สามารถรับรู้วิถีชีวิตของชุมชนได้อย่างเต็มที่
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
หากมีการทำที่พักอย่างเช่นโฮมสเตย์นั้น เป็นโอกาสที่ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มเติมนอกจากอาชีพหลักของคนในชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนได้ดียิ่งขึ้น	หากมีการทำที่พักอยู่ในชุมชนนั้นอาจทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนนั้นเปลี่ยนไป เนื่องจากว่า คนในชุมชนนั้นแปลกนั้นยังต้องการรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตของคนในชุมชน ให้เป็นแบบสมัยก่อน

4.1.5 กิจกรรม (Activities)

ชุมชนชนมแปลก จังหวัดจันทบุรีนั้น ในชุมชนยังคงมีกิจกรรมไม่เพียงพอนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวภายในชุมชน แต่อีกหนึ่งจุดเด่นภายในชุมชนก็คือ มีภาพวาดต่าง ๆ บนกำแพงที่สามารถให้นักท่องเที่ยวชมได้ สามารถมาถ่ายรูปได้ภาพสวย ๆ กลับบ้าน นอกจากจะได้ชม และชิมขนมแปลก อีกทั้งยังมีกำแพงหรือมุมถ่ายรูปมากมายให้นักท่องเที่ยว สามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)
นอกจากขนมที่เป็นจุดเด่นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาชุมชนแล้ว ชุมชนยังมีการปรับตัวเพิ่มสถานที่สำหรับถ่ายรูปให้นักท่องเที่ยวสามารถมาถ่ายรูปได้อีกด้วย	ภายในชุมชนยังมีกิจกรรมไม่มากพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวมาอยู่ภายในชุมชนได้นานขึ้น
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
ภายในชุมชนยังสามารถเพิ่มกิจกรรมต่าง ๆ เข้ามาได้เพื่อเพิ่มสิ่งดึงดูดใจให้แก่ชุมชน เพื่อสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้อยู่ได้นานขึ้น เช่น การสอนนักท่องเที่ยวให้ลองทำขนมโบราณในชุมชน	คนในชุมชนยังต้องมีการเตรียมตัวเตรียมการ ต้องมีการอบรมในการที่จะสอนให้นักท่องเที่ยวทำขนม และการอธิบายวิธีการต่าง ๆ ให้ง่ายต่อการเข้าใจ และการลงมือปฏิบัติ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนชนมแปลก จังหวัดจันทบุรี โดยนำแต่ละองค์ประกอบของการท่องเที่ยว สามารถนำจุดแข็งในด้านการอนุรักษ์ความเป็นมาที่มามีมาตั้งแต่สมัยอดีต ไม่ว่าจะเป็น วิถีชีวิต อาหาร ขนม การประกอบอาชีพ หรือบ้านเรือนเหมือนสมัยก่อน เพื่อมาใช้ในการพัฒนาต่อยอดให้เป็นส่วนสำคัญในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และพัฒนาชุมชนชนมแปลก เพื่อให้การจัดการการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น และด้านโอกาสจะเป็นส่วนช่วยส่งเสริมการจัดการด้านการท่องเที่ยว

4.2 แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชนชนมแปลก จังหวัดจันทบุรี สามารถนำผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชนชนมแปลก จังหวัดจันทบุรี ได้ดังนี้

4.2.1 สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)

1) เนื่องจากวัตถุดิบในการทำขนมแปลกหายากมากขึ้น ทำให้เกิดต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น จึงเสนอแนวทางในการลดปริมาณวัตถุดิบ แต่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน และหาวัตถุดิบที่คล้ายคลึงกันในราคาต้นทุนต่ำลง มาใช้ในการทำขนม เช่น น้ำตาลโตนดที่นำมาใช้ในการทำขนม ในปัจจุบันอาจจะไม่ค่อยมี เสนอแนวทางให้หันมาใช้น้ำตาลอ้อย หรือน้ำตาลทรายในปัจจุบันแทน

2) ผู้นำชุมชนมีการจัดอบรมให้ความรู้ทางด้านวิถีชีวิต ประเพณี อาหารที่เป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ ให้แก่คนในชุมชน เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้แก่คนรุ่นหลัง และนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาศึกษาในการท่องเที่ยวชุมชนได้อย่างมีระบบ เพื่อพัฒนาให้มีมีคฤุเทศน์หรือผู้นำชมของท้องถิ่นมากขึ้น

3) ผู้นำชุมชนเสนอจัดของบประมาณให้มีการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของชุมชนให้มีความหลากหลาย และต่อเนื่องของชุมชนขนมแปลก จังหวัดจันทบุรี ในระดับท้องถิ่น และจังหวัด เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจเข้ามาเยือนได้ในวงกว้าง

4) มีการเสนอจัดทำแคมเปญกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน จากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว ที่ชุมชนขนมแปลก จังหวัดจันทบุรี

4.2.2 ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility)

1) ผู้นำชุมชนเสนอต่อภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมที่เข้าถึงชุมชนขนมแปลกมากขึ้น เนื่องจากลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของชุมชนค่อนข้างแคบ และตั้งอยู่ริมน้ำ จึงทำให้ยากและลำบากต่อการเข้าถึง แต่อย่างไรก็ตามอาจมีการสำรวจความคิดเห็นของชุมชน ประกอบการพิจารณาในการพัฒนาเส้นทางคมนาคม

2) พัฒนาเส้นทางภายในแหล่งท่องเที่ยว ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก เช่น การเพิ่มขยายเส้นทางจราจร เพื่อให้มีรถโดยสารประจำทางสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่มีรถส่วนตัว

3) ติดต่อกับภาคส่วนหรือหน่วยงาน เพื่อให้การบริการดูแลในเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน

4.2.3 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Accessibility)

1) ชุมชนอาจต้องเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยวในการซื้อสินค้า โดยผ่านแอปธนาคาร หรือ มีตู้กดเงินภายในชุมชนเพิ่มความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว

2) ชุมชนอาจมีที่นั่งพักผ่อนให้นักท่องเที่ยวให้นั่งเล่นได้ นั่งพักจากการเดิน และนั่งรับประทานอาหารที่ซื้อในชุมชนนำมาชิมมารับประทานในพื้นที่ในชุมชน พร้อมมองทัศนียภาพภายในชุมชน

4.2.4 ที่พัก (Accommodation)

1) หากได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชน และชาวบ้านในชุมชน คนในชุมชนที่พอมีพื้นที่ในบ้านหรือห้องว่างในบ้านอาจสามารถทำบ้านเป็นที่พักแบบโฮมสเตย์ได้ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชน

2) หากชุมชนมีความต้องการจะสร้างที่พักเป็นรีสอร์ทที่ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก สามารถใช้พื้นที่ว่างภายในชุมชนหรือสวนผลไม้ไม่ไกลจากชุมชน นำมาสร้างที่พักได้โดยผู้นำชุมชนนั้นขอความร่วมมือกับคนในชุมชน อาจเสนองบประมาณกับกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง มาสร้างที่พักเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาพักภายในชุมชน ให้เห็นวิถีชีวิตคนในชุมชน และจัดการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนดูน่าสนใจมากขึ้น

4.2.5 กิจกรรม (Activities)

1) ภายในชุมชนนั้นยังมีกิจกรรมไม่มากพอ ที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวอยู่ภายในชุมชนได้นานขึ้น หากเพิ่มการปั่นจักรยานเที่ยวรอบชุมชนอาจเป็นหนึ่งในจุดเด่นของชุมชนให้นักท่องเที่ยวสนใจ เนื่องจากภายในชุมชนนั้นมีทั้งอาชีพทำประมง และเกษตรกรรมมีส่วนไม่ให้นักท่องเที่ยวได้ชมวิถีชีวิตปกติของคนในชุมชน

2) ชุมชนขนมแปลกนั้นมีจุดเด่นเป็นขนมแปลก ๆ ที่ไม่เหมือนที่อื่น อาจมีการจัดกิจกรรมสอนทำขนมแบบง่าย ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และได้ลงมือทำเป็นการที่จะทำให้นักท่องเที่ยวอยู่เรียนรู้ชุมชนได้มากขึ้นหรือหากขนมทำยากหน่อย อาจทำตารางกิจกรรมที่สถานที่อื่นภายในชุมชน แล้วสอนวิธีขั้นตอนในการทำให้แก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากชุมชนขนมแปลกเปิดเพียงเสาร์-อาทิตย์ อาจมีการประชาสัมพันธ์ลงในเพจว่าสัปดาห์นี้จะสอนทำขนมอะไร และสัปดาห์ต่อไปทำการเปลี่ยนชนิดหรือรูปแบบของขนม เพื่อที่นักท่องเที่ยวที่กลับมาอีกครั้งจะได้ทำขนมใหม่ ๆ และสร้างความสนใจให้กับนักท่องเที่ยวอีกด้วย

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนขนมแปลก จังหวัดจันทบุรี ทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และการเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชนขนมแปลก จังหวัดจันทบุรี พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว ที่มีภูมิปัญญาชาวบ้าน เอกลักษณ์ และวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันเก่าแก่ที่น่าสนใจ มีความโดดเด่นที่ยังคงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ที่งดงาม แหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้ที่น่าสนใจพร้อมกับกิจกรรมที่มีทั้งความสนุก และความรู้ของชาวบ้านในชุมชน ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาของปิยพงศ์ เขตปิยรัตน์ (2564) ผลการศึกษาพบว่า ประสบการณ์การท่องเที่ยวด้านสิ่งดึงดูดใจที่เกิดจากความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยว การได้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด การได้ท่องเที่ยวควบคู่กับการได้รับความรู้เชิงเกษตร อีกทั้งการตกแต่งสถานที่ที่สวยงามท่ามกลางธรรมชาติในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มีการเดินทางท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ด้านความสะดวกการเดินทาง (Accessibility) การเดินทางท่องเที่ยวในชุมชนมีเพียงการเดินทางและจักรยาน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ค่อนข้างจำกัด แต่ยังคงมีความน่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอาจมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้เข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้เกิดความสะดวกในการเดินทางเข้าถึง และมีพื้นที่มากเพียงพอสำหรับการต้อนรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาของ พระมหาจิณฉัตร สุจินโณ (กันยาประสิทธิ์) (2564) ผลการศึกษาพบว่า การปรับปรุงและพัฒนาถนนและเส้นทางคมนาคมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในท้องถิ่นได้อย่างสะดวก ดำเนินการปรับปรุงถนนภายในชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและเกิดความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว สร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในหลักการพัฒนาและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นใน

การพัฒนาเส้นทางคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenities) ชุมชนอาจมีการเพิ่มที่นั่งพักภายในสถานที่หรือทำเป็นที่พักรมรื่นให้นักท่องเที่ยวได้มานั่งพักผ่อนจากการเดินทางและนั่งรับประทานอาหารจากที่ซื้อภายในชุมชนพร้อมมองทัศนียภาพภายในชุมชน ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาของพิมุกต์ สมชอบ (2561) ผลการศึกษาพบว่า ความสวยงามของสิ่งแวดล้อม (ต้นไม้ ที่นั่งพักผ่อน) การตกแต่งให้สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามเพิ่มขึ้น เช่น การประดับให้สถานที่ที่มีความสวยงามเพิ่มมากขึ้น และลำดับสุดท้ายสถานที่ท่องเที่ยวมีจุดถ่ายภาพ ที่เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านที่พัก (Accommodation) หากชุมชนมีความต้องการจะสร้างที่พักเป็นรีสอร์ทนั้น ผู้นำชุมชนสามารถขอความร่วมมือจากคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการสร้างที่พักภายในชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนจัดการประชาสัมพันธ์ที่พักในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องรัตติยา พรหมกัลป์ และคณะ (2561) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม เป็นสิ่งที่ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมที่เป็นอิสระโดยความสมัครใจ เพื่อนำไปสู่กระบวนการวางแผนและการตัดสินใจประกอบด้วย การร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมวางแผน และร่วมคิด ด้านกิจกรรม (Activities) หากคนในชุมชนมีการจัด และพัฒนาให้เกิดกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมได้มากขึ้น อาทิ มีการให้นักท่องเที่ยวที่สนใจในต้นมังคุด เงาะ หรือทุเรียน ได้เรียนรู้วิธีการปลูกและลงมือทำ นอกจากนี้ยังสามารถซื้อต้นที่ปลูกกลับได้ด้วยหรือให้นักท่องเที่ยวได้มีการลงทำขนมต่าง ๆ เป็นต้น ก็สามารถเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวสนใจและกลับมาเที่ยวซ้ำ กรอบแนวคิดในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา สอดคล้องกับความคิดขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (2565) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นการท่องเที่ยวทางเลือกที่บริหารจัดการโดยชุมชนเพื่อให้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวตกอยู่กับคนในชุมชน ดังนั้นการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงถือเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในการบริหารจัดการทรัพยากรของชุมชน และเพื่อชุมชนโดยแท้ ทั้งยังเป็นสะพานเชื่อมระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตเข้าใจความต่างทางวัฒนธรรมสร้างความภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่น ก่อให้เกิดความสุขอย่างยั่งยืนในที่สุด

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

6.1.1 จากการศึกษาวิจัยของชุมชนขนมแปลก จังหวัดจันทบุรี พบว่าชุมชนแห่งนี้มีการร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชนในการให้ชุมชนขนมแปลกเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อหารายได้เสริม โดยได้รับการประชาสัมพันธ์ช่วยเหลือจากกระทรวงพาณิชย์ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แต่ชุมชนขนมแปลก จังหวัดจันทบุรี ยังคงขาดในเรื่องของที่พัก และกิจกรรมที่น่าสนใจ ถ้าหากในอนาคตชุมชนแห่งนี้ได้มีการพัฒนาในเรื่องของที่พัก อาทิ การสร้างโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยวมาพักผ่อน และได้มาสัมผัสวิถีชีวิตของคนในชุมชน ชุมชนขนมแปลกแห่งนี้จะสามารถสร้างสิ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวกันมากขึ้น และเมื่อเกิดความประทับใจก็ทำให้อยากกลับมาเที่ยวซ้ำ นั้นแสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาถึงความโดดเด่น และน่าสนใจให้นักท่องเที่ยวให้มาเรียนรู้

ดังนั้นสิ่งที่ตามมานั้นก็คือกิจกรรมที่น่าสนใจที่สามารถให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม สนุกสนาน ได้รับความรู้ จนเกิดความสนุก ประทับใจ นั่นจะเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลับมาเยี่ยมชมชุมชนแปลก และอาจเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ อาจมีการปรึกษากับคนในชุมชน ว่าต้องการที่จะมีที่พักในชุมชนหรือไม่ ต้องการพัฒนาชุมชนไปในด้านใด และมีวิธีการรับมือกับนักท่องเที่ยวอย่างไร เป็นต้น

6.1.2 จากการศึกษาพบว่า ชุมชนชนมแปลกนั้นมีการส่งเสริมทางภาครัฐ และหน่วยงานในการส่งเสริมและพัฒนาชุมชน ทั้งนี้อาจมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีกิจกรรมสอนการทำขนมภายในชุมชน เพื่อที่จะสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยว เกิดความสนใจที่ต้องการจะเรียนรู้ลงมือทำ โดยให้คนในชุมชนช่วยสอน จัดหาวัตถุดิบและอุปกรณ์ในการทำขนมในแต่ละครั้ง ให้นักท่องเที่ยวได้เพลิดเพลินไปกับกิจกรรม และสนใจที่จะใช้เวลาอยู่ในชุมชนมากขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งถัดไป

6.2.1 จากการศึกษาพบว่า คนในชุมชนนั้นให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการช่วยกันพัฒนา และดูแลชุมชนพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมภายในชุมชน คนในชุมชนอาจขอการสนับสนุนจากภาครัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ให้การสนับสนุนหรือคนในชุมชนที่ต้องการเพิ่มรายได้ ในการทำที่พักเป็นโฮมสเตย์แก่นักท่องเที่ยวแล้วเพิ่มจักรยานเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักและเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถปั่นจักรยานชมชุมชน เรียนรู้ และศึกษาวิถีชีวิตของคนในชุมชน โดยมีการปรึกษาคนในชุมชนว่ามีความคิดเห็นอย่างไร ต้องการที่จะทำที่พักในการรองรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ ถ้ามความสมัครใจของคนในชุมชนว่ามีความต้องการหรือไม่ หากจะสร้างหรือทำที่พักเพิ่มจะวิธีการรับมือกับนักท่องเที่ยวอย่างไร ทั้งนี้อาจใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาควิชาการ เพื่อให้สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประกอบการวางแผน พัฒนาด้านการท่องเที่ยวของชุมชนต่อไป

6.2.2 จากการศึกษาพบว่า ชุมชนชนมแปลก จังหวัดจันทบุรี อาจจะได้รับบริการฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรทางธรรมชาติเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจที่ต้องการท่องเที่ยวในชุมชนมากขึ้น รวมไปถึงการปรับปรุงลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยการขอความร่วมมือจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงได้ง่ายและมีพื้นที่เพียงพอสำหรับการต้อนรับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อเป็นการสำรวจความคิดเห็นการฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรทางธรรมชาติ ตลอดจนการปรับปรุงลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจวางแผน พัฒนาด้านการท่องเที่ยวของชุมชนต่อไป

7. กิตติกรรมประกาศ

ในงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ให้ข้อมูลหลัก เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชนชนมแปลก จังหวัดจันทบุรี

8. เอกสารอ้างอิง

- กฤษณะกันต์ เนตรเขม. (2560). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. สืบค้น 21 มกราคม 2565,
<https://sites.google.com/site/pmtechtravel/bth-thi-2>.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2560). *จันทบุรีเมืองรอง*. สืบค้น 21 มกราคม 2565,
<https://tatreviewmagazine.com/article/chanthaburi-12-hidden-gems/>.
- คณะกรรมการนโยบาย การท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2560) *แผนการพัฒนากการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการนโยบาย การท่องเที่ยวแห่งชาติ.
- มุกต์ สมชอบ. (2561). การพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของจังหวัดอุบลราชธานี. *มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 9(2), 79-91.
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. (2562). *นโยบายรัฐบาลด้านการท่องเที่ยว*. สืบค้น 21 มกราคม 2565,
จาก <https://www.parliament.go.th>
- พระมหาจิณฉัตร สุจิณฺโณ (กันยา ประสิทธิ์). (2564). แนวทางการพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาของวัดจอมมณี บ้านท่าดีหมี อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น. *มจร. เลย ปริทัศน์*, 2(2), 189.
- รัตติยา พรหมกลับ พระเทพปริยัติเมธี และนัยนา เกิดวิชัย. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 21(1), 13-28.
- ปิยพงศ์ เขตปิยรัตน์. (2564). ประสพการณ์การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการมาท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ ในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 5(2), 61-74.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดจันทบุรี. (2564). *สรุปข้อมูลเชิงสถิติการให้บริการปี 64*. สืบค้น 21 มกราคม 2565. จาก https://chanthaburi.mots.go.th/ewtadmin/ewt/chanthaburi/more_news.php?cid=119
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), (2565). *การท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีไทย เก๋ไก้อย่างยั่งยืน*. สืบค้น 21 มกราคม 2565.
จาก <https://webcache.googleusercontent.com>
- Dickman, C.R. (1996). *Overview of the Impacts of Feral Cats on Australian Native Fauna*. Australian Nature Conservation Agency, Canberra.